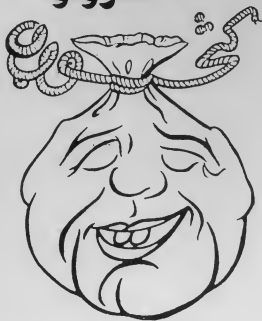

کاتب پاشون

پیندو دو خوندو

د طنزونو

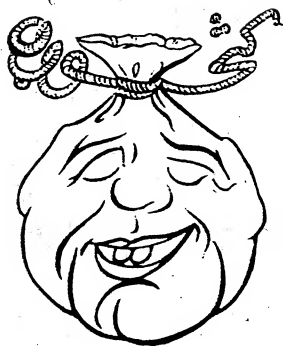

کال: ۱۳۷۶

کاتب پاڅون

پندونه او خوندونه

د طنزونو

کال: ۱۳۷۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب نوم: پندونه او خوندونه

ليکوال: کاتب ياخون

د کمپيوتر سمبالوونکي: اجمل سنگريار

د چاپ کال: ۱۳۷۶

چاپ دانش کتابخانه- دهکي نعلبندي، قصه خوانی- پشاور

د خپروونکي يادښت

دانش کتابخانه تل دا هڅه کوي چې وخت په وخت خپلو درنو هيوادوالو او د کتاب مينه والو ته ښه او معياري کتابونه وړاندې کړي، ځکه چې زموږ په گران هيواد کې څو کلنې جگړې له ځان سره هرڅه وړان و بجاړ او گډوډه کړې. څرگنده خبره ده چې په هيواد کېښې مطبعه، کتابتون، کتاب پلورنځي هرڅه د څو تنو د قربان شوي. زه خپلې خبرې اوږدول دلته نه غواړم، د محترم کاتب پاڅون صاحب پندونه خوندونه، دولتي موټر، سړي څنگه ښځه شوه؟ ديگونه او شعرونه، د بنجاره هټي، د ښار په سټيډيوم کې، دا د هغو خوږو طنزي مجموعو نومونه دي چې هم خوند لري او هم هغه د چا خبره رنگ. پخپله يې وگوري او پخپله فيصله وکړي دا تاسي او دا د محترم کاتب پاڅون صاحب طنزونه. د الله په امان.

اسدالله ساپي

د دانش کتابخاني منتظم

فهرست

مخ	سرلیک	گڼه
؟	په کتابونو کې فهرست هم ګټه لري او هم تاوان. ګټه يې دا ده چې د لوستونکي کوم مطلب په کار وي. هغه يې له ځنډه پيدا کوي او بيا يې لولي. خو تاوان يې په دې کې دی چې لوستونکي لټا او وړيا خور آموخته کوي.	۱-
	د هغې پيروزوينی له مخې چې زده يې د لوستونکو په حق کې لرم، نونه می خوښيږي چې دوی لټا او وړيا خوار د ورږدی شي. په درې ژبه کې متل دی چې: جوینده یا بنده است. نور نو خوښه ستاسی چې د کتاب پانی په دي عبشو کړ تو پر تو پسی اړوی او که همداسی يې امانت، سلامت د کور په تاخچه کې ردی.	

يو خو خبرې

زيات او کم اوه کاله کيږي چې دغه ليکنی می د خپريدو لپاره راتولی کړی وی، خو وروستيو جگړو زه او دا بيچاره ليکنی دومره سرگردان کړو چې يوازی می د پيښور په ښار کې د پيشود بچي غوندی په اوو کورونو وگرځولی.

که څه هم د کابل په جگړو کې دراکټرونو، بمونو او توپونو له ډزو ژوندی راووتی، خو هغه متل دی چې وايی: په يوه باندی چی دوه شی، رڼا ورځ پری توره شپه شی. دلته په پيښور کې په دي ليکنو دوه بلاوی اخته شوی. له یوی خوا د نمجنو کرایي کورونو رطوبت او له بلی خوا د پيښور ویني «موريانه» چې په لرگی او کاغذ پسی خراغ په لاس گرځی. له دي ویری چې د وینو خوراک نه شی نو د مهاجرت له ستونزو سره سره می دغه وړوکی کڅوړه ماتی گودی ليکنی د پندونو او خوندونو په نوم چاپ ته وسپارلی.

د ځينو دوستانو دا نوم خوښ نه ؤ، خو په دې را وروسته وختونو کې يو زیات شمیر کتابونه په دغسی منظمو او قافیه والونو مونو باندی خپاره شوی دي. د دي لپاره چې زه هم په دي سیالی کې له نورو وروسته نه شم،

نودغه نوم می ورباندی کینبود. خدای «ج» دی نیک او مبارک کری.
 که رښتیا ووايو، نوز مور یوه لویه بدمرغی دا ده چې د نوم په ایښودلو
 کې دقت نه کوو. که په کور کې کوم ماشوم پیدا کیږي، نو تر دوه درې
 کلونو پورې یې نومه گرځي. څوک ورته تپسوس، څوک مورک او څوک
 کوتی وايي. ډیر ورسره دغه نوم تر قبره پورې ملگری وي، خو ځینو باندې
 وروسته له هغې چې هلک یا نجلی روژی ته ورسیري دغره د کومې ونې
 یا تیري نوم وربورې غوټه کری.

مشهوره وینا ده چې اسم په جسم تاثیر لري. ځینو څیړونکو داسې
 حقایق تر لاسه کړي دي چې د پورته خبرې بشپړ تصدیق کوي. ځکه وایي
 چې: هغه شمیر مجرمین چې په جنایې پیښو کې ککړ دي د همدغسې
 نومونو خاوندان وي.

دا خبره می ځکه وکړه چې پلرونه او میندې د خپل اولاد په روزنه او
 تربیه کې مسوولیت لري، همدغسې د خپل اولاد د نوم په ایښودلو کې هم
 یې مسوولیت نه دی. نو ښه به داوی چې موږ د خپلې ټولنې اصلاح د نوم له
 ایښودلو پیل کړو.

رښتیا یې ویلي دي چې خبرې له خبرو پیدا کیږي. ما غوښتل چې د دي
 کتاب په ځینو برخو رڼا واچوم، خود نوم خبرې، خبره د نومونو تر خبرې
 ورسوله.

په دغو لیکنو کې چې یا به مولوستلی وی او یا که د لوستلو حوصله په لاس درغله نو یو شو داسی لیکنی به هم په مخه درشی چې د هغی په خیر یا لږ څه ورته کیسی به موپخوا اوریدلی وی، خو ما هڅه کړی ده چې د یوی سالمی انتباه په خاطر د طنز په ژبه هغه د لیکنی په قالب کې واچوم.

دا ډول طنزونه چې له انسان پرته د نورو ژوند یو او غیر ژوند یو موجوداتو په ژبه وی له ستوغ انتقاد او نیغ په نیغه گوتی نیولو څخه موثر تمامیږی. ځینی گټور پندونه له دې لاری د لوستونکو او اوریدونکو ذهنونو ته رسیږی او د ټولنیزو نیمگرتیا وود اصلاح لپاره ډیره ښه وسیله ده.

هغو نظامونو کې چې څوک د خپل رواقع چیغه له خولی نه شی ویستلی او په ستونی کې خپه کیږی، دا ډول لیکنی او سبک په پوره جرئت خپل رسالت ترسره کوی او د ظالم په ضد د مظلوم د حق غوښتنی غږ د خلکو غوږونو ته رسوی. خوزه دا د عوده نه کوم چې په دغو لیکنو کې به هم دا دود مراعت شوی وی. په هر صورت ستاسی عزتمنو لوستونکو پام دغو اوتو بوټو ته راگرځوم. هیله ده چې د لوستلو حوصله یی ولری.

په ډیره مینه

پاخون

نابللی میلمه

چرگ ته بی وویل چي:

- په دی خلور کونجه دنیا کي دي له خه شی نه بد راخی؟

چرگ خپله مینوکه کړه او ځواب یی ورکړ:

- له نابللی میلمه خه.

پوښتونکی بیا ورځنی وپوښتل:

- ولی، په خه؟

چرگ په ځواب کي ورته وویل:

- په دي چي څو ورځی دمخه یی زما بل ورور نابللی میلمه ته حلال کړ.

بر خلیک

وړوکی وری له خپلی مور څخه وپوښتل:

- مور جانی، زما لالا پسته چیرته بیایي؟

میری چې دا ډول پښی یی ډیری لیدلی وی، خپل بچی ته وویل:

- وایی چې د کوز او برکلی خانان د عمرو نوبدی پای ته رسوی او نور

نه غواړی چې یو د بل وینی وبهوی، ستا لالا یی د جوړی له پار د بوت.

وری د شنی جلگی له پاسه شود خوښی توپونه وو هل او مورته یی مخ
وروړاود:

- دا زما لالا پسه خومره مهم دی چې د دوو خانو نو تر منځ جوړه کوی.
د میری په سترگو کې رڼی او ښکی راغلی، خود خپل بچی تر مخ یې
هغه ونه خڅولی او په نیولی غږ یې ورته وویل:

- هوکی بڅیه! ستا لالا پسه ډیر مهم دی. او که د انسانانو تر منځ دا
بدی او تربگنی وی، نو یو وخت به ته هم د خپل لالا په څیر مهم شی او د
دوی جوړه به کوی.

خو خوشی بی وروسته وری د کلا د ستری دروازی تر مخ ولیدل چې لالا
پسه یی په وینو کې تر پکی وهی او څو قدمه ها خوا د وو تنو په غیږو کې
سره نیولی دي.

د زړه خواله

د کتابتون په يوه الماری کې دوو کتابونو په خپلو کې د زړه خواله کوله. لومړی کتاب چې له مخ نه يې خبری خوری دور بدلی، تر څنگ گاونډی کتاب ته وویل:

- پخوا بڼه وو، کله کله به د موجودی په وخت کې خاوری او دوری راغنی پاکیدلی، خونن په خړو خاورو کې ډوب یو. دوهم کتاب چې په شونډ ویی دوه گوتی خاوری پرتی وی، په ځواب کې ورته وویل:

- په خاورو شکر باسه. له دي وویریرد چې سبا ته د خاورو په ځای په ایرو کې ډوب نه شی.

دوهم کتاب رښتیا خبره کوله، ځکه چې سبا ته باقی شوی معتمد کتابتون ته اوړ و اچاوه او د باقیاتو سندونه یې په مصرف مجرا شول.

بدلی خیری

گیدر غوښتل چې ځان د ښکار یانو له شره خلاص کړي، او خپله خیره بدله کړي، د دې کار له پاره یې د رنگریز خم غوره وپاله او په یو ډول یې ځان د رنگ په خم کې غوږه کړ. له رنگیدلو سره د گیدر بڼه بدله شوه، خو

نوی جنجالونه ورته وزیریدل. وارله وارده ده خپل تیر راتول شو او رنگ
شوی گیدړی په دې نوم چې دا عجیب ځناور زموږ له قبیل څخه نه دی،
له خپل منځ نه وشاره.

گیدړ اړ شو چې له خپلو گیدړانو بیل شی او ځان ته د لیوانو په منځ کې
ځای ولټوی. لیوانو چې په خپل منځ کې په دغه غونه او عجیبه ځناور
سترگی ولگیدی، ټول راغونډ شول او په لومړۍ ورځ یې رنگ شوی گیدړ
له خپلې سیمې وویست.

له هغې وروسته د سور لنډیانو، پرانگانو، یرو او په ځنگله کې د ټولو
ځناورو منځ ته لاړ خو هیچا له ځان سره پری نه ښود. په پای کې ځوړند سر
خپل خیل او تیر ته راستون شو د ټولو تر منځ یې پوز په ځمکه وسولاوه او د
پښیماني په ښودلو سره یې نورو گیدړانو ته وویل:

- زه هم ستاسې په څیر گیدړ یم، ما غوښتل چې د څیری په بدلولو سره
به د ښکاریانو له شره خلاص شم، خو په دې نه پوهیدم چې بدلې شوی
څیری په هیڅ خیل او تیر کې د اوسیدو ځای نه لری.

له دې خبرې سره یې دا وپوښته چې ټوپ کړل او ځان یې له رنگ څخه
پاک کړ.

د زرکانو جگره

وايي چې په پخوا زمانو کې به ټولو ژونديو موجوداتو خبرې کولې. کومه ورځ دوه زرکان سره نښتي وو او خلک يې تماشي ته ولاړ وو. يواو بل يې په خپلو تيرو مښکو باندې دومره سره ژوبل کړې وو چې د دواړو په مخونو دوينو شاخکي مالوميدل او مښکو يې سړي وې. په دې وخت کې کوم ځيرک نندار چې له يوزرک نه وپوښتل:

- ولی خپل هم نوعه په مښکو وهی او ورسره جگره کوی؟

زرک له ډير قهر څخه ځمکه شو ځله په مښکو وهله او ځواب يې ورکړ:

- زه ځکه ورسره جگره کوم چې هغه د بل د لاس آله گرځيدلی ده. د همدې لپاره هغه ته اوبه او دانه ورکوي چې له ماسره يې وجنگوي.

کله يې چې له بل زرک څخه وپوښتل، نو د هغه ځواب هم د لومړي زرک په څيرؤ، او له جيره خور زرک سره يې جگره د ځان رواجق باله.

هوښيار او ځيرک سړی، د دې يو ډول ځوابونو په اوريدلو سره موسکي شو او غوښتل يې چې دواړو ته قناعت ورکړي، خو زرکان خپلو مالکانو په پنځرو کې ننه ايستل او د بلې ورځې جگرې له پار د يې شرطونه سره پری وتړل.

وصیت

زور کال چې د ژمی ساره یی ژامیړ چولی او د ډیر سخت والگی له کبله
یی سینه خرسیدله، نوی کال ته په وصیت سره وویل:

- د انسانانو له لاسه می زړه خوړین، خوړین دی. د جگړو، لوړی،
تندی، ناروغیو او نورو بدمرغیو مسوولین او عاملین په خپله دوی دي،

خوبيا پره په مور اچوی او وایی چې: کال خراب ؤ.

په خپل دغه دوولس میاشتی عمر کې می دوولس ساعته آرام ونه لید
او نه می له چانه سمه خبره واوریده. چې هر چاته می غور نیولی دی، نو
ورځنی اوریدلی می دی:

- کاشکی دغه سړنی خراب کال خو ژر تیر شی.

دا یوازی ماته نه وایی، بلکې ستا بد مرغی هم له خپلی لومړی ورځی
پیل کیږی. بی انصافه پلورونکی او محتکرین درته په کمین کې ناست
دی، خوته ورته هوښیار اوسه، که ډیر دې زړه طاقت نه کوی او د دغسی
خبرو حوصله نه درته پاتې کیږی، نو د زړه براس د خواوښکو په تویولو
سره باسه. گوندی وی چې خوتنه د زړه سوی خاوندان ستا د اوښکو په قدر
وپوهیږی، او د ځمکی پر مخ د خیر او ابادی تخم وشیندی.

له دې خبری سره زور کال خپله وروستی سلگی ووهله او نوی کال چې د
زاړه کال خبرو او وصیت یی زړه نری کړی ؤ پړینگ په ژړاشو، نوی کال د
خپلو اوښکو په باران کې دغلې دمنده یی ترڅنگ واوریدل چې خوتنو
ویل:

- که خدای کول، سړنی کال به آباد، او سو کاله وی.

خو خوتنو د دی خبری په اوریدو سره هغوی ته برگ، برگ وکتل. او
داسی مالومه شوه چې دغه خوتنه محتکرین او سودخواره وو.

بی تفاوتی

یو مالدار بزگرو چي هم یی غوا گانی لرلی، هم یی پسونه ساتل او هم یی د خپلو کارونو له پاره خره ساتلی وو. په خرو به یی ځمکی ته سری وړلی، له غره نه به یی لرگی راوړل او د حاصلاتو په وخت کې به یی غله دانه د پلورلو له پاره بازار ته پری وړله.

یوه ورځ یی خره د لرگو له پاره غره ته بیولی وو او یوه خره چې ناروغه وه په کور پاتی وه. په دې ورځ دغی خری یو ښکلی کوټی وزیراوه. کله چې نور خره له غره څخه راغلل نو د بزگر یوی شوخی وزی د کلا تر مخ د کوټی په پلار باندی زیری وکړ:

- زیری می در باندی، بچی دی پیدا شو.

خر چې د لرگیو تر بار لاندی خولی، خولی و، په بی پروایی سره یی غورونه وڅښل او ځواب یی ورکړ:

- په ما یی څه چې وزیرید. خپل بار به وړی، خپل به وړم.

کمپوز او شعر می دواړه خپل دي

په ساړه منی کې دونی په وچ او سپیره بڼاخ باندی یوی کاغی نو کی
تینگې کړی وی او په لوړ غبر یی سندرې ویلی. هر چا به چی د دی بی سره او
بی تاله غبر اورید، نو په غورونو کې به یی گوتی نیوی او له هغه ځایه به
لیری کیدل. په دی وخت کې یوه فاخته چې د کاغی له کریغواو بی سره
سندرو په تنگه شوی وه د کاغی څنگ ته ورغله او غوښتل یی چې هغه له
سندرو منع کړی. خو کاغی پری رادمخه شوه:

- فاختی خور، تا ته لکه چې زما سندرو خوند درکړ چې څنگ ته می

راغلی؟

فاختی غوښتل ډانگ پیلې ورته ووايي چې نور دغه ناشولته غبر له
ستونی مه باسه، خو کاغی یی خبره په ستونی کې ورنیمه کړه او د ځان
ستاینی په دود یی ورته وویل:

- د سندرې شعر او کمپوز دواړه زما خپل دي.

د ښکلا ملکه

د مرغانو په منځ کې د ښکلا د ملکی د ټاکلو مسابقه وه. له طوطی نیولی بیا تر طاووس او چن چنی پوری ټولو په ځان گوتی وهلی وی او د مسابقې د گټلو خوبونه یې لیدل. په دوی کې کاغی هم د مسابقې گټلوته مښوکه په ځمکه موبښله. په لاره کې چا ورته وویل:

کاغی بی بی، دا خوبونه له سره وباسه چې تاته څوک د ښکلا د ملکی لقب در کړی، تر تا ښکلی مرغی په مسابقه کې برخه لری. حق د هغوی دی.

کاغی په خپله توره مښوکه ځان وځانډه او ځواب یې ورکړ:

- هغه مور لانه ده پیدا شوی چې تر ما بله ښکلی وزیروی. په انسانانو کې چې کله ښکلا ستایل کیږی، نو د تورو سترگو او تورو زلفو ستاينه کوی، او شاعران ورته شعرونه وايی. حال دا چې زه سر تر پایه تکه توره یم.

کاغی رښتیا خبره کوله، ځکه چې په مسابقه کې یې لومړی مقام تر لاسه کړ او د ښکلا ملکه شوه. کله چې د ژورې هڅېت ترکیب څرگند شو، مالومه شوه چې د هیئت زیاتره غړی شاعران وو.

اعتراض

شادی (بیزو) دوه ځله په خپل ژوند کې د اعتراض غږ پورته کړی دی. لومړی اعتراض د داروین په ژوند د هغه په نظرياتو، او دوهم اعتراض په دې وختونو کې د ژوپن په مسوولينو باندې ؤ. د لومړي اعتراض علت دا ؤ چې شادي نه غوښتل انسان له خپل نسل څخه ويولی، ځکه چې انسان د خپل هم نوع وینى تويوى او وژنى يى، خو شادي له دې عمل څخه کرکه لری. او د دوهم اعتراض علت دادى چې د ژوپن مسوولينو لکه څنگه چې ښايى د تابلو مطابق د دوى ماکولات نه دي ورکړي.

د مورگانو د اتحادیې او دبیزوگانو د فدراسیون گډه اعلامیه

مور مورگان او دبیزوگان د گډې همکارۍ او د علمی تجربو اوږد گډ
تاریخ لرو.

همدا مورگان او دبیزوگان وو چې د لومړي ځل له پاره یې په بهرنۍ فضاء
کې پل کیښود او د سپورمۍ د کړۍ له اسرارو څخه خبر شول.
که څه هم گاليله د ځمکې د کروییت فرضیه وړاندې کړې ده، خو مور په
عمل کې د ځمکې کروییت په ثبوت رسولی دی. ځکه چې د لومړي ځل له
پاره د ځمکې گرد چاپیره گرځیدلې یو. د بې وزنۍ په حالت کې د ژوند یو
موجوداتو د ژوند په باب څیړنې زموږ د آزمایشتونو نتیجه ده.

خو له دې ټولو افتخاراتو او علمی لاسته راوړنو سره، سره، انسانان
غواړي چې په مور د خپل حاکمیت واگې ټینګې کړي. دغه بد مرغه نسل
چې مور دبیزوگان د دوی په خپلوۍ شرمیرو په دې لټه کې دي چې زموږ
شته والی د ځمکې په مخ له منځه یوسی. دوی د خپلو انساني بدمرغیو او
ناروغیو آزمایشتونه په مور دبیزوگانو او مور کانو سرته رسوي. په

لا براتوارونو کي د زهری گازاتو او نورو کړاوونو په وسیله زموږ ژوند
تهدیدوی.

د موږ کانو اتحادیه او د بیزوگانو فدراسیون اعلاموی چې:

- موږ نه غواړو چې د انسانانو له خوا په لا براتوارونو کې په بیرحمانه
ډول ووژل شو.

- موږ کان او بیزوگان حق لری چې په خپلو قلمروونو کې ازاد او بی
تشویشه ژوند وکړی.

- انسانان غواړی چې د ایدزد ناروغی مکروب چې د دوی خپله بد
مرغی ده په بیزوگانو باندی آزماینیت کړی او دغه انسانی تراژیدی موږ ته
هم راولېږدوی.

موږ په ډاگه دغه تیری او تجاوز غندو او د خپل اعتراض غبر او چتوو.
- موږ کان د مکروبو نو د آزماینیت تر مړینی د مرگ موش او تلک
مړینه غوره بولی.

- د بیزوگانو فدراسیون په کلکه سره اعلاموی چې: که چیرته انسانان
زموږ د نابودولو څخه لاس وانه خلی، نو موږ به له دي وروسته د انسانانو د
خویني له پاره د شادی بازی مسلک خوشی او په ژوبینونو کې به په
اعتصابونو لاس پوری کړو.

- موږ د حیواناتو هر د ډول استثمار او استعمار په ضد یو.

هر څوڪ له قيمتي څخه ژاړي

څو ورځي دمخه يوبدبخت اوښ د قصاب له چري څخه په داسي حال
کي وتښتيد چي ستوني يي نيمايي غوڅ شوي و.

اوښ خواره کوټي چي له ستوني يي وينوداري وهلي دواټ ترغاړي يو
ديوال ته تكيه او ساه نيولي شو. په دي وخت کي يو چا د تيښتي په باب
ورځني وپوښتل. اوښ په ځگيروي سره ورته وويل:

- په دي پوهيږم چي له چري څخه مي خلاصون نه شته، خوزه ځکه را
وتښتيدم چي د قصاب چري پڅي وي.

په همدې شيبه کي قصاب هم ساه نيولي په نيم بسمل اوښ پسي
راورسيد، کله چي له قصاب څخه وپوښتل شول چي ولي يي چري پڅي دي
او په پڅو چرو باندې څاروي حلالوي. هغه په ځواب کي وويل:

- چري به خود پڅي وي چي د تيره کولو بيه يي آسمان ته پورته شوي

د.

قصاب د دي له پاره چي د څرخ اجوره لوړه ده، نو په پڅو چرو اوښان
حلالوي، خو په خپله قيمتي يي سترگي پټي دي.

د شاه چونگينه

یو مغروری چونگینی چې میچ یی نیولی ؤ او د خوښی توپونه یی
وهل، په توپونو، توپونو کې د شاه غاړی ته ورسیده. د شاه په غاړه یی لا
میچ ترستونی نه ؤ تیر شوی چې شاه ته ور ولویده، په شاه کې یی پنځه شپږ
قدمه سم نه وو اخیستی چې د شاه په یوه اوسیدونکی چونگینه یی سترگی
ولگیدی. له روغبر وروسته د شاه چونگینی ورځنی وپوښتل.:

- ودي نه ويل چې له شاه خخه بهر نړۍ به خومره لويه وي؟

میلمنی چونگنبی خواب ورکړ:

- له شاه خخه بهر نړۍ ډیره لویه او پراخه ده.

د شاه چونگنبه خو گامه په شاه کې وړاندې لاړه او پښی یی سره

وغزولی، بیا یی وپوښتل:

- دومره به لویه وي؟

دی ورته وویل:

- نه، تر دې هم لویه او پراخه ده.

د شاه چونگنبی نوری هم پښی سره ارتی کړی او له دي بیدریغه پښو

غځولو سره په منع دوه ځایه شوه، شاه ته لویډلی چونگنبی چې دا حال

ولید، غوښتل یی چې له شاه خخه بهر ته ووځی. هر څو ټوپونه یی چې

ووهل دوتلو وس یی ونه رسید. په پای کې د مړی چونگنبی سر ته کیناسته

او په ډک ستونی یی وویل:

- پروانه لری خوری، که ته مړه شوی او زه تر عمره د شاه بندیوانه شوم.

ستا دوه ځایه کیدلو او زما لویډلو ماته دوه درسونه را زده کړل، یو دا چې:

بی ځایه غورځی، نوی ځایه به پرزی او بل دا چې له حد او اندازی خخه

زیات د پښو غځول سړی دوه ځایه کوی.

مور ک څنگه فيل شو؟

يو مور ک چې په خپل کور کهول کې لږ څه په هډقوی او غټ ؤ، نو نورو مور کانو به ورته د فيل خطاب کاوه. دغه مور ک په فيل، فيل او ريډلو سره دومره ځان ته مغرور شوی ؤ چې د نورو مور کانو په منع کې يې ځان يو رښتيني فيل احساساوه. تل به يې له ځانه سره ويل:

- زما او د فيل د پوستکي رنگ يوشی دی. څلور پښی، دوه غټ غوړونه، اوږد وړبوز، دا ټول زموږ يو برابر دي. دا چې د فيل خرطوم اوږد دی. نو په مقابل کې زما لکۍ تر هغه اوږده ده.

د غوښپاڅو نو او د غټوالي غرور مور ک تر دې حده ورساوه چې له خپل اصل او نسب څخه تير شی او ځان ته د فيل پيژند پاڼه او تذکره واخلي. دا چې په رسمي دفترونو کې يې څوک پيژندل، واسطه يې لرله او که د سود سوغات په مرسته يې کار تر سره کړ، دی پسې به يې سر نه ښکاره کوو، خو په دوه دری اونی کې يې د فيل توب قانونی اسناد تر لاسه کړل.

د پيژند پاڼی، تذکرې او نورو اسنادو تر څنگ يې د سياحت په نوم

پاسپورت هم تر لاسه کړ. غوښتل یی چې څه موده د هندوستان په ځنگلونو کې د نورو فیلاتو په څیر سیاحت وکړی. کله یی چې د ویزی کار خلاصاوه، نو هلته له یو رښتیني فیل سره اشنا شو. فیل په لومړی ځل لیدلو کې ورځنی وپوښتل:

- موږک جان، لکه چې سفر ته دي په نیت کې ده؟
موږک د فیل له دي تحقیر او توهین څخه سور او شین شو او په غور غږ یی ورته وویل:

- موږک تا غوندی وی چې د فیل او موږک توپیر نه شی کولای، زه فیل یم، موږک نه یم.

فیل د موږک له دي خبری سره په خدا شو او په خندا یی ورته وویل:
- مالومیري چې عقل دي له لاسه ورکړی دی او لیونی یی چې دا خبری کوی یو موږک څنگه کیدلی شی چې فیل شی؟

موږک سمدستی خپل قانونی اسناد وربکاره کړل. فیل چې رسمی سندونه او په سندونو کې رسمی مهرونه او لاسلیکونه له نظره تیر کړل په پوره حیرانی یی وویل:

- عجب! رسمی سندونه خود دي شاهدی ورکوی چې ته فیل یی، خود چې زما تر سترگو موږک مالوم شوی، دا به زما د سترگو نقصان وی. بخښنه غواړم.

مورک په هغه ورځ چې هوایی ډگر ته روان و، له هماغه فیل سره ملگری شو. کله چې د هوایی ډگر د کنترول دروازی ته نږدې شول، که گوری چې په دروازه کې پيشو ولاړه ده، پاسپورتونه او ویزی کنترولوی، فیل په بیرته له دروازی تیر شو او خپل اسناد یې پيشو ته وروښودل، خو مورک چې پيشو ته وکتل په مخ یې دویری او ډار خولی راماتی شوی او بیرته په شا، شا له دروازی راستون شو.

فیل له هماغه ځایه ورباندې غبرکړل:

- څه خبره ده، ولی وگرځیدی؟ ستا خو ټول سندونه قانونی دي. مورک چې ځان یې تیښتی او منډی ته جوړاوه، د فیل په ځواب کې وویل:

- په اسنادو کې گډه پرته نه شته، خو همدا اوس می فکر ته راغلل چې په هندوستان کې تودوخه ډیره ده. دا چې لا هند ته نه یم رسیدلی او خولی راباندې راماتی دي، نو که هغو تودو ځنگلونو ته لاړ شم زما به څه حال وی.

مورک لا خبره نه وه خلاصه کړې چې د پيشو ورباندې پام شو، پيشو چې څو په مورک باندې توپ وهلو ته ځان جوړاوه، مورک د سترگو په رپ کې د فیل توب قانونی اسناد په ځمکه وغورځول او د ډهلیز په کونج کې یو سویری ته ننوت.

افسانه

د ختيځ بام پر سر ورځ بډو هلی متی ولاړه وه، او دلويديځ بام له پاسه بېر سر شپه ورته گواښيدله. دواړو لکه د دوو جنگره گاونډيو ښځو غوندې یوی او بلی ته تانی ورکولی، او ناندري یی سره وهلی. ورځی شپي ته وویل:

- کم بختی، ته تور مخی څنگه له ما سره ځان سموی، که دومره د نر لوری نوزما تر درتللو پوری همالته اوسه.

شپه له دي خبری سره موسکی شوه او ځواب یی ورکړ:

- کم بخته به ولی یم. زه شکر د جهل غوندې ورور لرم.

له هماغه وخته راهیسی ورځ او د ورځی پلویان د جهل او ورپسی د شپي د نابودی له پاره هلی ځلی کوی، خو تر اوسه دوی له جهل سره لاس او گریوان دي او شپه هماغهسی د پخوا په څیر بیغمه زړه هر ماښام د بام له پاسه راپورته کیږی او تر سبا وونه پوری ولاړه وی.

سيالی

وايي چې ښځه دومره له زمري څخه نه ويريري، لکه له مورک څخه چې زاره ترکي ده. په دي برخه کې ډيري خبري او څيړني شوي دي. په دي باب د يوه پوه څيړنو دغه خبره په بله بڼه رابرسيره کړي ده. دي وايي چې:

- ښځه يوازي له دوه شيانو ډارلري. يو د خپل حقيقي عمر له مالومولو، او بل دا چې په سيالي کې له چا کمه وي. د مړو او مورکانونو ډار په برخه کې دغه دوهمه ويره چې سيالي او همچشمي ده، تر ټولو اساسي رول لري. په دي کې شک نه شته چې ښځي له سرو زرو «طلا» سره ليونې مينه لري او مړي هم په دغه ناروغۍ اخته دي.

جنایي راپورونه وايي چې د ښځو د سرو گوتي، غوروالي او نور زبورات چې تر اوسه پوري ورک او غلا شوي دي، د غلو مړو پښه پکې شامله ده. د دي خبري د ثبوت له پاره يو مثال راوړو، وايي چې: کوم وخت يو بزگر

د پتۍ په پوله ناست و او ترده لږ وړاندې د مېرۍ کور و. یو وخت د بزگر پام شو چې مېرۍ له خپل کور څخه د سرو زرو سکې راباسې او د کور تر مخ یې لمړته هوا روي. او په خپله مېرۍ ورته شاوخوا د خونې توپونه وهی. بزگر دوه ورځې پرله پسې پنځلس سکې وشمیرلې چې مېرۍ د کور مخ ته لیکه کړې وې. کله چې د بزگر په دې باور راغی چې د مېرۍ پانگه همدا پنځلس سکې دي. نو بله ورځ د پولې تر څټ ورته پټ شو او مېرۍ یوه، یوه سکې له کوره را ایستله. کله یې چې څوارلس سکې را وویستی او په پنځلسمه پسې سوړې ته ننوتله، بزگر ورتوب کړل او د سوړې تر مخ یې څوارلس هواری شوی سکې راواخیستی او بیرته د پولې شاته پټ شو. مېرۍ چې پنځلسمه سکې په پنځو کې نیولې وه له سوړې څخه دراوتلو په وخت کې یې پام شو چې نوری سکې نه شته. هاخوا د یخوایې منډه کړل، خوڅه شی یې تر سترگو نه شو، بیا یې خپلې نوکې مخ ته ونيوې او مخ یې په خپلو تیرونو کانسور ککړ کړ. په پای کې یې څو سوی کریغې له خولې ووتې او پرمخې په ځمکه راولویده. له لویدو سره یې بیا ورمیريوي خواته کور شو او مېرۍ شوه. بزگر هم په سره سینه ورغی او پنځلسمه سکې یې هم راواخیسته.

له دې کیسې او نورو څیړنو څخه دا نتیجه اخلو، چې ښځې له مېرو څخه نه ډارېږي، بلکې د سیالۍ او هېمچشمې خبره په منع کې ده او ډار یې هم له دغه ټکي څخه دی.

اعتصاب پای ته ورسید

آسانو غوښتل چې د نعلونو له وهلو ځان بیغمه کړی او په انسانانو زور واچوی چې د دوی په څیر بوټونه او موزی ورته واخلي. د دې غوښتنې د تحقق په خاطر یې ټولو غوځولو کې اعتصاب پیل کړ او د اعتراض په ډول یې خپلې پښې په ځمکه ووېلې. خو چې کله خبر شول، یوه جوړه بوټان په پنځه دیرش زره افغانۍ دي، له خپلې پریکړې واوښتل او اعتصاب یې پای ته ورساوه.

د کب ویره

د کب په میاشت کې یی له کب څخه وپوښتل:

- څه علت دی چې په دغه میاشت کې د اوبو تل ته ځی او هلته د تیرو

په منځونو کې ننوځی؟

کب له اوبو څخه په ډکه خوله ورته وویل:

- نه غواړم چې په نوروز کې می زوم د خوابیې کره د نوروزی تحفی په

نوم یوسی، ځکه چې ملا به یی دبیلوړ والی ماته کړی وی او په زړه کې به

ښیراوی ماته کوی.

دمچانو گيله

که څه هم انسانان زموږ د قتل عام له پاره د هر ډول ډله ییزې وژنې
وسلې څخه کار اخلي، خو موږ په دې ټکۍ له انسانانو گيله نه کوو. ځکه د
انسانانو او مچانو ترمنځ د جگړې په دې اوږده تاریخ کې کله موږ او کله
دوی یو پر بل برلاسی یو، مگر له انسانانو څخه زموږ یوازینی گيله دا ده
چې دوی موږ د خزنده گانو په ډله کې شمیري، حال دا چې موږ الوتونکی
یو.

طوطی او انسان

له طوطی نه یی وپوښتل چې ستاسی او انسانانو ترمنځ څه توپیر دی؟
طوطی په روانه ژبه ځواب ورکړ:

- دا چې موږ او انسانان دواړه خبری کوو کوم توپیر مو ترمنځ نه شته،
خو موږ په انسانانو یو امتیاز لرو چې انسانان نه شی الوتلی او موږ الوزو.

د کال سندر غاړی

په یوه مشهوره ورځپاڼه کې د بلبل او کنړی د سندرو او هنر په باب نظر وغوښتل شو. ټول سترګې په لاره وو چې په دوی کې به کوم یو د کال سندر غاړی شی. هغه وخت چې نظرونه راټول شول او نتیجه خپره شوه، نو د نظر غوښتنی خلاف زیاتو کسانو چرګی ته رایه ورکړې وه او چرګه د کال سندر غاړی شوه.

کله چې په دې باب له خواتنو څخه پوښتنه وشوه، هغوی په ځواب کې وویل:

- موږ ځکه خپله رایه چرګی ته ورکړې ده، چې چرګه هګی اچوی، او نن سبا د یوی هګی بیه سلو افغانیو ته رسیدلې ده.

په يوه بوجی کې

د پوسته خانۍ په يوه بوجی کې دوه مکتوبونه سره مخامخ شول.
بوجی ته د نوی لويديلی مکتوب چې څلور میاشتې یې همدلته تیری شوی
وی، تر څنگ بل مکتوب ته په گیلې سره وویل:

- دا څلورمه میاشت ده چې په دې بوجی کې پروت یم او ټاکلی ځای ته
می څوک نه وړی. دا دی ته وگوره چې زما په تنډه یې څه لیکلی دی؟
تر څنگ مکتوب چې په سختۍ سره یې شونډی یوی تر څی موسکا ته
خلاصی کړی، ځواب ورکړ:

- په دې خبرو پسې مه گرځه، ستا په تنډه یې یوازی عاجل لیکلی دي،
زما په تنډه چې د عاجل تر څنگ اشد محرم هم ملگری دی، دا پوره څلورم
کال دی چې په دغه بوجی کې پروت یم.

توپیر

سوی ته یی ویل:

- ستا اود خره تر منځ څه توپیر دی؟

سوی موسکی شوه او ځواب یی ورکړ:

- په غوړونو کې سره یو برابر یو، خو په منډه کې خر په ما پسې نه شی

رسیدای.

زمری خنگه خنگل خوشی کر؟

دیو خنگل تر خنگ کلی وچی زیاتو اوسیدونکیود خنگله د
حیواناتو، الوتونکو او ونو نومونه په خانو نو ایښی وو. د کلی ټوله گوزاره
په همدی خنگله وه. لرگی، وښه او حتی د ښکار غوښه دا ټول یی له خنگل
خخه لاس ته راوړل.

يو وخت په ناخاپی توگه دغه ځنگل ته زمري کډه راوکره. د زمري له پيدا کيدو سره چا زړه نه شو بڼه کولای چې ځنگله ته دي د لرگيو او ښکار له پاره لاړشی.

د کلی اوسيدونکو ډول، ډول چلونه په کار واچول، خوله ځنگل يی زمري ونه شوایستلای.

وايي چې کومه ورځ زمري وړی شوی ؤ، او ښکاری مځی ته نه ؤ ورغلی. په دي ورځ د گيدی مړولو له پاره د کلی لورته لاړ، په دي نيت چې له کلی څخه کوم څاروی راووخی او دی يی له ځانه سره ځنگل ته یوسی. زمري د ښکار له پاره کلی ته دومره نږدې ځان غلی کړی ؤ چې حتی د خلکو خبری او غرونه يی هم اوریدل.

هغه په يوه شيبه کې د زمري، باز، شاهين او پرانگ خوڅو نومونه واوریدل چې کلیوالو به یو او بل ته سره اخیستل. زمري چې په کلی کې د نورو زمريانو نومونه واوریدل، بیرته له غایه پاڅید او ځنگل ته ننوت. هلته يی خپل لوښی کودی بار کړل او له دغه ځنگل څخه يی د کډی کولو په وخت کې د یوی ونی په تنه ولیکل: په دي ځنگل کې زما نوره گوزاره نه کیږی، ځکه چې دلته نور زمريان هم اوسېږی، او هوښیارانو ویلی دي چې: په ځنگل کې یو زمري بس دی. زه لاړم او ځنگل می تاسو ته درپریښود.

ته همدلته اوسه

کاغی دونی په بڼاخ ناسته وه او یوه توتیه غوښه یې په مښوکه کې
نیولی وه. دونی په بیخ کې وړی گیدړی دوه سترگی همدی ته څلور کړی
وی چې د کاغی له خولی نه دغه غوړه مړی څنگه تر لاسه کړی. وروسته له
دیرو سوچونو یې ورغبر کړل:

- څنگه ناخبره دونی په سپیره بڼاخ ناسته یې؟ ته لکه چې په

رادیو تلویزیون کې د موسیقي له کانکور او فیستوال څخه نه یې خبره؟
کاغی د غوښی توتې هماغسې په مښوکه کې ټینګه نیولی وه او د نه
خبریدو په علامه یې گیدړی ته سر وښور او ده. گیدړی په پوره افسوس ورته
وویل:

- ډیر د خپګان ځای دی چې تا په دغه کانکور کې برخه نه ده اخیسې.
ما چې ستا غوندې خور غږ درلودای، نو د سندرو په نړیوالو فیستوالونو
کې به مې خپلو رقیبا نوتې ماته ورکوله. خو ته د خپل زړه راکښونکې غږ
په قدر نه پوهیږی. زه چې ستا ښکلی غږ اورم نو له ډیر خوند او ذوق څخه
بې هوښه کیږم. کاشکې یو ځل په خپل ښکلی غږ خو سندری راته ووايي.
کاغی چې د گیدړی په ستاینه مغروره شوی وه، په سندرو یې خوله وازه
کړه. له کور اغ، کور اغ سره یې د غوښی توتې په ځمکه ولویده. گیدړی
دسترگو په رپ کې توپ کړل او د غوښی توتې یې خولی ته کړه. په داسې
حال کې چې د ونې له بیخ څخه لیری کیده، کاغی ته یې په لوړ غږ وویل:
- ته همدلته اوسه. زه به دې نوم د فستیوال په گډون کوونکو کې
ورکړم.

دعوه

يو وخت د مار او چينجی پرڅوکی باندی د سوه شوه. چينجي مارتو
وويل:

- خبره په اوږدوالي او غټوالي کې نه ده. که د زور خبره وي، نو زه هم
تر تاپه زور کې کم نه یم. زه ځمکه سور، کوم اوپکی ننوځم خوت ته خوار د
کوټی دغه کار هم نه شی کولای او په پردیږ سور و ننوځی.

مار د چينجی له دي خبری سره موسکی شو او خبره یی ورغبرگه کړه:
 - ته که رستم هم شی تر څو کی نه شی رسیدای. ته دي دغه دوه گوتی
 قد وگوره او بیا د څو کی دعوه. زه د دي تر څنگ چې څو کی ته درسیدو
 مناسب اوږدوالی لرم، نو تر خوا داسی زوږور نیش هم راسره دی چې په یو
 وار نیش وهلو سره فیلان راچپه کوم.

چينجی چې په لاپو او باتو کې مارتې غاړه نه ایښوده، ځواب ورکړ:
 - زه به اوس لومړی خپل اوږدوالی درته ثابت کړم او بیا به د زور خبره
 سره سپینه کړو.

له دي خبری سره یی لکی په یو لرگی پوری تاوه کړه او بیا یی ځان
 وغزاوه. له غزیدو سره چينجی دوه ځایه شو.
 مار چې د څو کی د بازو له پاسه سرایښی و، په نیش داره موسکا ورته
 وویل:

- کم بخته، څو کی د هغووی چې نیشونه وهی.

خوک زور وردی؟

دورگی او انسان تر منځ د زور او قوت خبره شوه. ورگی غوښتل چې ځان تر انسان زورور او قوی وښيي او انسان خودغه حق د خپل ځان باله. د دوی تر منځ دغه مشاجره روانه وه چې د ورگی سترگی په یوه ویده فیل باندې ولگیدې، د فیل له لیدلو سره یې وارله واره انسان ته وویل:

- که ته رښتیا هم زورور یې نو دغه ویده فیل به له ځایه پورته کړی.

انسان چې فیل ته وکتل او بیا یې خپل ځان وکوت، نو د فیل جگول یې په وس پوره نه وو. خوشیې یې چرت وواهه، یو دم یې توپ کړل او د فیل تر څنګ یوه ډبره یې راپورته کړه، بیا یې ډبره بیرته په ځمکه وغورځوله او ورگی ته یې وویل:

- که ته رښتيا هم زوروره یی، نو دغه ډبره پورته کړه.

ورگی د هترگو په رپ کې توپ کړل، د ډبرې له پاسه کیناسته او انسان ته یی مخ ورواړاوه:

- دغه ډبره چې تا پورته کړه د فیل د یوی پښې په اندازه وزن هم نه لری. اوس وگوره چې زه دغه غټ فیل څنگه درته پورته کوم.

ورگی د تیرې له سر نه دوه درې توپونه واچول او د فیل تر گيډې لاندی ننوته. پنځه ثانېی لانه وی تیری شوی چې فیل پښی وښورولی او په خرطوم باندی یی خپله گیده وگړوله.

انسان لاهماغسی هک پک ولاړ و چې فیل یو دم له ځمکی راپورته شو او دوه درې گامه وړاندی یی توپ کړل. د فیل له جگیدلو سره ورگه شخه غاړه راووته او انسان ته یی وویل:

- ودی لیدل چې څوک زورور دی؟

له دي خبری سره ورگه د انسان په پایڅه کې ننوته او له ننوتو سره انسان هم په توپونو شو. انسان هم توپونه وهل او هم یی په چیغو، چیغو ورگی ته ویل:

- منم چې ته زوروره یی، راووخه چې زه دي نور له ځمکی شخه په پورته کولو، پورته کولو مړ کړم.

لیوان ځنگه د بښتوته ووتل ؟

وایی چې په یوه ځنگل کې غوښی خوړونکی ځناور او واښه خوړونکی حیوانات یو ځای اوسیدل. که څه هم په ښکاره غوښی خوړونکو له وښو خوړونکو سره په سوله کې د گډ ژوند شعارونه ورکول، خود لاس بری په وخت کې دغه شعارونه تش د خولی خبری وی. داسی ورځ به نه وه چې خوڅو پسونه، اوزی، غواگانی او نور به د غوښی خوړونکو له خوانه ډارل کیدل. خبره تر دې حده ورسیده چې غوښی له غوښی خوړونکو څخه زیاتې شوی او د دې ضرورت پیدا شو چې زیاتو شویو غوښتو څوکیدار ودروی

او د راتلونکو ضرورتونو له پاره یې وساتې.

د دې مهم کار له پاره یې د څو کیدارۍ دنده پیشو گانو ته ورکړه، مشرۍ پیشو چې خپله ځوانۍ یې د مور کانو سوریو ته په انتظار، انتظار خاوری کړې وه، د دې ارزښتناک ماموریت په ترلاسه کولو سره څو تنو په وسله سمبالو پیشو گانو ته وویل:

- په انسانانو کې متل دی چې: ږوند له خدایه څه غواړي؟ دوه سترگی. نو موږ هم دغه ورځ له خدایه غوښته، خو اوس زموږ هوښیاری په دې کې ده چې خپل خوراک باید د نورو په تابلوگانو کې تیر کړو.

له هماغې شیبې وروسته پیشو گانو په غوښو خوړلو پیل وکړ او د دوی له خوا د خوړل شوی غوښی د مصرف سندونه به یې یاد لیوانو، او یا هم د پیرانگانو په اسنادو کې تیږول او په باقیاتو به یې خاوری اړولی.

دغه خوراک او ساخته کاري تر ډیره وخته روانه وه، خو چې کله د کنترول په وخت کې څیرک او چالاک گیدر د غوښې مصرف د څارویو په اسنادو کې ولید، په پیشو گانو باندې د څو کیدارۍ اعتماد له پوښتنې سره مخامخ شو. خبره د سترگو په رپ کې تر زمري ورسیده. او زمري هم د څیړنې او تحقیق له پاره څو گیدرانو ته دنده ورکړه او د عاجلو اجرااتو سپارښت یې ورباندې وکړ.

گیدرانو چې دغه دنده یو طلايې چانس باله، بې له ځنډه یې د

تحويل خانو په پلټل و باندی پیل وکړ. په لومړیو ورځو کې یی دومره زور په پیشوگانو واچاوه چې لاره او چاره یی ورځنی ورکه کړه، په پای کې پیشوگانی او گیدران د غوښو په خوراک کې گټه فاهم ته ورسیدل او د غلا شویو غوښو په دوسیه کې پیشوگانو برائت واخیست. د همدی برائت ورکولو له امله د گیدرانو کولمې هم غوړی شوی.

د پیشوگانو او گیدرانو دغه گډه لویه لار وانه وه چې ځینی پټ گنگوسی زمری ته ورسیدل او هغه یی دې ته اړ کړ خود لیوانو له ترکیب څخه جوړ شوی هئیت د پینبی د څارلو له پاره ورولیږی.

لیوان به چې پخوا د شپې له خوا داری ته راوتل، نو داخل د زمری له خوا د ورکړ شوی صلاحیت په درلود لوسره په رڼا ورځ د غوښو د تفتیش په نوم، تحويل خانو او گدامونو باندی ورپریوتل.

پیشوگانو غوښتل چې د نوی تفتیش له پاره دوسی او سندونه راوسپری، خو لیوانو بیا له واده د تحويل خانو دروازی ماتې کړی او د غوښو سپیره هډوکی یی وټنبتول.

که څه هم غوښی پیشوگانو او گیدرانو خوړلی وی، خو لیوان د سپیرو هډو کو په ټنبتولو سره په ځنگل کې د زمریانو له ویری داوسیدلو څخه محروم شول او سپیرو د ټنبتو او بیابانو تو ته یی مخه کړه.

د مقرری اعلان

میری په ورځپاڼه کې ولوستل چې په عمومی ډیپوگانو کې د گدامدار مرستیال ته ضرورت دی. د شپې یی په خپل کور کې عریضه ولیکله او سهار په پرونی لوستل شوی پته دارزاقوریاست ته لاړ. وروسته له څو ورځو منډو تررویی عریضه د گدامونو مشر گدامدار ته چې یو غټ فیل و په میز کېښوده. د استخدام مدیریت په عریضه کې د گدامدار د موافقې غوښتنه کړی وه.

فیل څو ځله په خپل خرطوم باندی غور وگراوه او بیای یی د عریضی په پای کې ولیکل: «زه په گدام کې د میری له تقرر سره موافقه نه لرم»

میری خواره کوتی چې د تحصیل له پای ته رسیدو وروسته یی دوه کاله د بیکاری مزد ځکلی وه، خوښ شو چې گوندی کار می وشو، خو له دروازی څخه دراوتلو په وخت کې یی د فیل لیکل شوی جملی ته پام شو.

له لوستلو سره یی په سترگو توره شپه شوه او سرور باندی وخرخید. یوه شپه یی دیوال ته تکیه ووهله او چې کله وینه پکی وچلیده، نو په نا امیده لهجه یی له فیل څه وپوښتل:

- صاحبه ولی مو موافقه راسره ونه کړه؟

فیل خپل وچولی تر یو کړاوځواب یی ورکړ:

- ځکه چې میریان له گدام څخه غله دانه پتوی او زه دلته غلوته اړه نه لرم.

میری چې د فیل دغه بی سنجشه او تحقیر آمیزه خبره واوریده په پوره نا امیدۍ یی له دروازی څخه دوتلو په وخت کې فیل ته یوازی دومره وویل چې:

- زه که ټول عمر هم له دې گدام څخه غله دانه وچلوم دومره زیان نه شم اړولای لکه ته چې یو ځل یوازی یوه مړی خولی ته کړی.

د میری له تگ سره فیل ساعت ته وکتل چې د غرمی دولس بجی دي او د خوراک وخت دي. وروبی د گدام دروازه بیرته کړه او یوه سوری شوی بوجی یی په خرطوم کې راوښوه، فیل غوښتل چې بوجی په دوه دری شخونده کې خلاصه کړی، خو د میری خبری یی دومره چرت ور خراب کړی و چې سلامتېه بوجی یی یو دم په خوله کړه.

اوپت الوتل «بلند پروازی»

میریان چې هره ورځ به له دوی څخه د غټو ژوند یو موجوداتو له خوا تر پنبولاندی کیدل، په دی ارمان وو چې خدای «ج» ورته وزرور کړی او له ځمکې څخه هسک والوزی.

کله چې د ځینو میریو وزر وشول او اوپت الوتل، له واره په هوا کی د توتکیو خوراک شول.

گیدران او ښکاریان

- پیړی، پیړی وشوی چې ښکاریان زمور پوستکی باسی او په بی رحمی سره مړوژنی: له همدی شیبی وروسته په ډاگه اعلانوو چې مور سره یو کیرو او د ښکاری پوستکی باسو.

دغه وینا د گیدرانو د مشروینا وه چې دیوی ستړی غونډی په ترڅ کې

یې په لوړ غبر د یوې غټې تیرې له سر نه نورو گیدرانو ته واوروله. له غونډې وروسته په ښکاریانو باندې د برید ډلې وټاکل شوی او دغه جنگي ډلې په ډیر لږ وخت کې په تورو، نیزو، غشو او ډانگونو باندې سمبال شوی. د خپل مشر په لارښوونه یې د ځنگله په یو کوچ کې سگرونه ونيول او د ښکاری ژوندی نیولو ته په کمین کې کیناستل. په دې وخت کې یو خواره کوتی لږگی ماتوونکې د لرگو ټولولو له پاره ځنگل ته راغی. سم یې لا پری له ملانه ورا خلاص کړی چې گیدران له مورچلونو ورپسې را پاخیدل او لږگی ماتوونکې یې محاصره کړ. او چې خویې ځان ښوراوه، بیا یې په هماغه پری چې لږگی یې پکې تړل، سوټ بوټ وټاړه. د دې ستربریا لیتوب د جشن په خاطر گیدرانو له هغو چرگانو څخه چې له کلیو یې تښتولی وو، سرونه والوزول او د خوښۍ سرودونه یې پیل کړل.

اوس نو گیدران په دې نه جوړیدل چې په څه ډول له ښکاری څخه خپل غچ واخلي. هغه ځانگړی کمیسیون چې د دې کار له پاره جوړ شوی و، د خپلو غړو د ډول، ډول نظرونو سره لاس او گریوان و. یو ویل چې سترگی په سیخونو تری وپاسی. دوه درې تنه په دې نظرونو چې گوتی یې ورماتی کړی، خود ماشی له کش کولو ووځی. او ځینی نورو له دې هم د سختی سزا غوښتنه کوله. خو په پای کې د کمیسیون مشر د سزا ورکولو پرېکړه په دې ډول اعلان کړه:

- له ده سره بايد هغسی عمل وشي، لکه چې مور سردي کوي. د پوستکي غچ په پوستکي اخيستل کيږي.

له دي خبري سره ټولو گيدرانو په يو غږ چيغی کړی چې:

- سمه ده، همداسی دی وشي.

د پريکړي د عملی کولو له پاره يی لرگی ماتوونکی په منع کې ودر او د پوستکي ايستلو ترتيبات ونيول شول. وارله واره څو تنو گيدرانو ټوپ کړل او د غاړي کميس يی په نوکوکی ورځنی څپر، څپر کړ. بيا يو قدم تر شاول او دي ته سترگی په لاره وو چې د خپل مشر له خوا د پوستکي ايستلو امر ورته وشي.

مشر د لرگی ماتوونکی لغړو سپيرو لاسونو او وچو پښتيو ته کښته پورته وکتل. څو ځله ورځنی تاو راتاو شو، بيا يی په زړه سوی له ځانه سره څک، څک وکړل او په لوړ غږ يی نورو گيدرانو ته وويل:

- زما عزيزانو! تاسوی د سر په سترگو ويني چې دغه ښکاری څومره غريب او بی وزله موجود دی. مور او تاسی د خدای فضل دی يو په پستو ويښتو پټ پوستکي لرو، خودی څواره کوټی حتی دغه پوستکي هم نه لری.

گيدرانو چې د لرگی ماتوونکی ډنگرو او سپيرو پښتيو ته وکتل د خپل مشر خبره يی تائيد کړه. څو تنو د غونډی له منع څخه مشر گيدر ته

ورچيغی کړی:

- نوڅه ورسره وکړو؟ ووايه چې خبره یوې خواته شی.

مشر گیدړ د لاس په اشاره د خوا احساساتی او راپاریدلو گیدړانو شور
او زوړ غلی کړ او بیا یی وویل:

- که څه هم له ښکار یانو سره زموږ اوبه په یوه ویا له کې نه درومی، خو
مهمه ن عدالت خبره ده. له داسی یو غریب ژوندی موجود څخه به دغچ
اخیستل څه خوندو لری چې حتی هغه دي یو په ویښتو پټ پوستکی هم ونه
لری؟

بیا د گیدړانو زوړ پورته شو.

- ووايه چې څه ورسره وکړو؟

مشر گیدړ په ډیره سره سینه ځواب ورکړ:

- دا چې ښکاریانو تر اوسه هر څه کړی دي، د دوی خپل کار دی. خو
موږ سره باید د اتوپیروی چې په یو بی وزلی او غریب موجود باندی د لاس
بری په وخت کې ترحم وکړو.

په دي ډول هغوی لرگی ماتوونکی د ده د بی وزلی په خاطر وباڅښه،
خو ښکاریان اوس هم د بی وزلو گیدړانو پوستکی په مار کیتونو کې
پلوری.

هغه لیوه چې د میری په تول لار

یو وری لیوه چې له خوشپورا هیسی یی په رمه سترگی لگیدلی وی، د شپون او د رمی د دوه ساتونکو سپیو له ویری یی په رمه باندی د داری اچولو زړه نه شوبښه کولای.

هر د ورځ به چې رمه د ده تر مخ تیریدله، نوده به یو ځل ورته د خوند لاری له ستونی تیرولی. خو ځله د ونو په منع او د غټو تیرو لاندی ورته پټ شو. خو څه یی تر لاسه نه کړل.

په پای کې یی د میری پوستکی واغوست او غوښتل یی چې د میرو په
بڼه کې د رمی منځ ته ننوځی او بیا یی چې هر څه زړه غوښتل، هغه تر سره
کړی.

په هغه ورشو (څرخای) کې چې شپانه به هر د ورځ رمه ورته راوستله
لیو د میری په لباس کې دونو تر شاپټ کیناست او درمی لاره یی څارله.
مخکی له دې چې رمه ورباندی راشی او دی خپل هدف ته ورسیري، نابیره
خو وری لیوان پری رابریږ شول. لیوانو چې په خوشی بیابان کې د شپانه او
سپی له ډاره پرته په میرد سترگی ولگیدی، په پوره خوښی یی ورتوپ کړل
او هغه یی له ستونی ونیوه، لیو د چې هر څو چیغی وکړی او ورته ویی ویل
چې زه لیو دیم، چاور سره ونه منله.

نیم ساعت وروسته چې کله شپون له هغه ځایه تیریده، نو سترگی یی
دوینو په څاڅکو ولگیدی چې تازه څخیدلی او د میری وړی په بوتو پوری
نسبتی وی. شپانه فکر وکړ چې ضرور یی د ده له رمی څخه کومه میره
دارلی ده. ژری میری راټولی کړی او هغه یی وشمیرلی. او چې کله یی
خپله رمه په شمیر پوره وده نو د بل شپانه په حق کې یی ورو له ځانه سره
ووویل:

- دا به د کوم کم بخت میره وده چې د لیوانو خوراک شوه؟

زورور او ظالم ته په مخه مه ورځی

مور کانو تصمیم ونیو چې یو چالاک، هوښیار او زورور مورک د جاسوسی له پاره د پیشوگانو منځ ته ولیری، خو دغه مورک د پیشوگانو هغه تکتیک او تخنیک چې د مورکانو د نیولو په وخت کې ورځنی گټه اخلي، ځانونو ته څرگند کړی.

گمارل شوی مورک درې میاشتي په پرله پسې توگه د پیشوگانو د غبر، په لاره تللو او په مورکانو باندې د توپ وهلو طریقه زده کړه او تمرین یې وکړ. وروسته د ډیرو تکره مکیاژورانو له خوا کټ مټ لکه پیشو غوندې مکیاژ شو او د یوې رښتینې پیشو په څیر ماسک یې ورواغوست.

مورک د مابینام په خره کې د کوتی منځ ته ورووت او ځان یې عملاً په پیشوگانو ورگډ کړ. خو ځله په کوټه کې تاوراتا وشو، وروسته د کورانگر ته ووت، خو په لومړي ځل له رښتیني پیشو سره د مخامخ کیدو ډار دومره ویری په سراخیستی و چې ډیر ځله به د پیشو تگ او میو، میو هم ورځنی هیر شول، مگر دا چې ډیر مهم ماموریت یې په غاړه درلود او د دد تیرد برخلیک خبره په منځ کې وه، نو بیرته یې خپل فکر راټول کړ.

د خپل ماموریت په لسمه دقیقه کې دانگر د دروازی تر څنگ له یوې

توری او ویروونکی پیشو سرد مخامخ شو. پیشو د دیوال له سر نه د د پرلور ورتوپ کړل. مور ک فکر وکړ چې گوندی پیشو پیژندلی دی او د خورلو برید یی پری وکړ. د پیشو له ناڅاپی توپ سرد خواره کوتی بی هوښه شو او لکه مری غوندی یی اوږدی پښی وغزولی.

پیشو چې ورته وکتل، نو دغه نوی بی حاله پیشو ورته میلمنه ښکاره شوه ځکه چې پخوا یی کله دغه ډول پیشو په دی کلی کې نه ویدلی. ژری له پښو او لاسونو ونیو او په کش کولو کش کولوی خپل کورته بوتله. هلته یی ورته پښی او لاسونه و موبیل او مور ک په هوښ راغی. مور ک چې ځان د پیشو په کور کې ولید نو بیرته یی د سترگو تور او سپین سره لارل، راغلل او بیا بی هوښه شو. خو کله چې دوهم ځل په هوښ راغی، نو خپل ماموریت وریاد شو او ځان یی رازرور کړ.

د ده له راپاڅیدو سرد توری پیشو ورته د ډوډی سرشته ونيو. په دسترخوان باندی ډول، ډول خوار د چې له خو کورونو څخه راغلا شوی وو، تر سترگو کیدل. مور ک په ریریدلی لاس د دسترخوان له څنډی د کور توپوه توتو راپورته کړه، خو توری پیشو د دسترخوان په منځ کې ایښی غوری د ده مخی ته ورنیردی کړ او ورته ویی ویل:

- په وچو کور تو څه کوی، له دی څخه یی درواخله. دغه مور ک می میره همدا پنځه دقیقې د مخه تازه نیولی دی.

مورک چي غوري ته وکتل، نو په سترگويي توره تياره شوه. پنځه شپږ
 موزکان په غوري کې يود بل له پاسه مړه پراته وو. بيا يي په هغه مورک
 سترگي خښې کړې چې د توري پيشو مړه همدغه شيبه تازه نيولې و. چې
 ښه ورته څير شو، ويي ليدل چې خپل کشر ورور يي دی. له پيژندلو سره يي
 د خولي نه يوه سوي کريغه ووته او د دسترخوان له سره يي توپ کړل. کله
 چې د خپل کور دروازي ته ورسيد، نو د پيشو ماسک يي له ځانه ليري کړ
 او بيا په بيره کورته ننوت. په کور کې يي گڼه گوڼه وه او د گاوندو کورونو
 مړي او مورکان يي دورور په ماتم کې راټول شوي وو. مورک له يوې خوا
 ډار او وهم او له بلې خوا دورور مړيني دومره يي حاله کړي و چې کورته له
 رسيدو سره پر مخي په ځمکه پريوت.

نورو مورکانو چې په ده سترگي ولگيدې، ټول ورځني راتا وشول. په
 منډه يي ورته شربت جوړ کړ او په خوله کې يي وروڅخاوه، مورک چې په
 هوښ راغی او سترگي يي وغړولې، نورو مورکانو ورځني وپوښتل:

- ايا دومره ژردی د پيشوگانو تکتیک او تخنيک زده کړ؟

مورک يوه ژوره ساه واخيسته او بيا يي راټول شوي مورکان مخاطب

کړل:

- په تکتیک او تخنيک پسې مه گرځئ. که له ما اوري، نو دا تر ټولو

ستر تکتیک دی چې زورور او ظالم ته هيڅ کله په مخه مه ورځي.

بزگر او گیدر

بزگر غوښتل چې ځمکه واړوی او د کرله پاره یی جوړه کړی. په دې وخت کې یوه وږی او د کلی له چرگانو څخه نا امیده گیدر د ورباندې راغله او تپوس یی ورځنی وکړ:

-بزگر ماما په ځمکه باندې څه شی کړی؟

بزگر چې د گیدرې ډنگرې خیرې ته وکتل نو په موسکا یی ځواب ورکړ:

-زړه می دی چې لری او کولمی پری وکړم.

د لری او کولمو له اوږیدو سره گیدرې د خوند لاری تیری کړی او د

شويق په دود يی بزگر ته وويل:

- زه چې ستا د پتې رنگ ته گورم، نوبی له لری او کولمو خخه بل ښه حاصل نه شی ورکولای، د خاورو رنگ يی لری او کولمو ته ورته دی.
له دی خبری سره گیدړه د خیالونو په ډنډلا هو او په پتې کې دراشنو شویو لرو او کولمو د خوړلو په چرت کې ډوبه شوه.

د دی له پاره چې خبری مزه ورته ورکړی وده، د تاکید له پاره يی بزگر ته

وويل:

- پام کوه چې بل شی پری ونه کړی. زه د ځمکې په پیژندنه کې تخصص لرم. ستا د پتې ډیره ښه خاوره ده، خوداراته ووايه چې ساتنه يی په چا باندی کوی؟

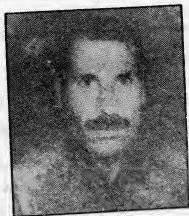
بزگر چې د گیدړی په نیت وپوهید، په موسکا يی ورته وويل:

- ښه بوچی سپی باندی.

گیدړی چې د سپی نوم واورید، نوله لری او کولمو خخه نا امیده شوه ورو یی وربور د بزگر په پتې پوری وسولا وده او بیا يی بزگر ته مخ وړا وده:

- خوشې ځان مه ستری کوه، ستا د پتې چندان خاوره نه ده. زه چې د خاوری جنسیت ته گورم نو باور می نه کیري چې لری او کولمی پکی راشنه

شی.

د ليكول چاپ شوی آثار:

- ۱- د شکایاتو صندوق - طنز داستانونه - کابل چاپ د ليکوالو انجمن
- ۲- مدير صيب په خط خوبه پوهيږي؟ طنز داستانونه - کابل چاپ. د سرحدونو چارو وزارت د خپرونو رياست.
- ۳- د کارسيالۍ - طنز داستانونه - کابل چاپ، د اطلاعاتو او کلتور وزارت د خپرونو رياست.

د کاتپ پاڅون نور آثار چې دانش کتابخاني خپاره کړي:

- ۱- پندونه او خوندونه - واره طنزونه
- ۲- د بنجاره هټۍ - واره طنزونه
- ۳- دولتي موټر - طنز داستانونه
- ۴- سړی څنگه ښځه شو؟ -
- ۵- ديگونه او شعرونه - طنزي نظمونه
- ۶- د ښار په سټډيوم کې - په پېښور کې د مهاجرت د وخت طنزونه

هغه آثار چې دانش کتابخانی خپاره کړي

- ۱- سفر ها و خاطره ها - حامد علمی
- ۲- ارتش سرخ در افغانستان - گروموف
- ۳- رجال و رویداد های تاریخی افغانستان - احمد علی کهزاد
- ۴- در زوایای تاریخ معاصر افغانستان - احمد علی کهزاد
- ۵- احمد شاه بابا افغان - میر غلام محمد غبار
- ۶- افغانستان در طلسم دایره شیطانی - داکتر سید عبدالله کاظم
- ۷- مزارات شهر کابل - محمد ابراهیم «خلیل»
- ۸- ضرب المثل های افغانی - میرپور
- ۹- شب های آوارگی - خلیل الله خلیلی
- ۱۰- لیکوالی املاء انشاء - گل پاچا الفت
- ۱۱- سوخیدلی جنت - شهرت تنگیال
- ۱۲- سری لیسکری په افغانستان کې - گروموف د داود جنبش پښتو ترجمه
- ۱۳- چنار خبری کوی - د پیر محمد کاروان د شعرونو مجموعه
- ۱۴- بدیع او پښتو شعر - اورنگ زیب ارشاد
- ۱۵- مساپر - د اکبر بری د شعرونو مجموعه
- ۱۶- نومیالی غازی - اورنگ زیب ارشاد
- ۱۷- ژوری خبری - میرزا علم حمیدی
- ۱۸- د پښتنو بغاوت - ووسنام ملز - د داکتر خالق زیار پښتو ترجمه
- ۱۹- ادبی لیکونه - پوهاند صدیق الله رښتین
- ۲۰- د لیکوالو مخن - سید محی الدین هاشمی
- ۲۱- دوه مخی کسان (طنزونه) - میرزا علم حمیدی
- ۲۲- وری څنگه لیوه شوه (طنزونه) - کاتب پاڅون
- ۲۳- پندونه او خوندونه (طنزونه) - کاتب پاڅون
- ۲۴- د بنجاره هتی (طنزونه) - کاتب پاڅون
- ۲۵- دولتی موتر (طنزونه) - کاتب پاڅون
- ۲۶- د ښار په استدیوم کې (طنزونه) - کاتب پاڅون
- ۲۷- دیگونه او شعرونه (طنزیه نظمونه) - کاتب پاڅون
- ۲۸- سری څنگه ښځه شوه؟ (طنزونه) - کاتب پاڅون

دانش کتابخانه: دهکی نعلبندی، قصه خوانی بازار، پشاور

Kateb Pasun

**Tastes
and
Recommendations**

A Collection of Satires

1997

Danish Book store, Peshawar